

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 136/21
Luxembourg, 15. julij 2021

Sodba v zadevi C-535/19
A (Javna zdravstvena oskrba)

Sodišče je potrdilo pravico ekonomsko neaktivnih državljanov Unije, ki prebivajo v državi članici, ki ni njihova država članica izvora, do njihove vključitve v javni sistem zdravstvenega zavarovanja države članice gostiteljice

Vendar pravo Unije ne nalaga obveznosti brezplačne vključitve v ta sistem

A, italijanski državljan, poročen z latvijsko državljanko, je zapustil Italijo in se preselil v Latvijo, da bi se pridružil svoji ženi in mladoletnima otrokoma.

Kmalu po prihodu v Latvijo, in sicer 22. januarja 2016, je pri Latvijas Nacionālais Veselības dienests (nacionalna zdravstvena služba, Latvija) zaprosil za zavarovanje v latvijskem javnem sistemu obveznega zdravstvenega zavarovanja. Njegova prošnja je bila zavrnjena z odločbo z dne 17. februarja 2016, ki jo je ministrstvo za zdravje potrdilo z obrazložitvijo, da A ne spada v nobeno od kategorij upravičencev do zdravstvene oskrbe, ki jo financira država, ker ni niti zaposlena niti samozaposlena oseba v Latviji.

Ker je bila tožba A zoper zavrnilno odločbo latvijskih organov zavrnjena, je ta vložil pritožbo pri Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče, Latvija), ki je prav tako sprejelo sodbo, ki zanj ni bila ugodna.

V teh okoliščinah je Augstākā tiesa (Senāts) (vrhovno sodišče, Latvija), pri katerem je A vložil pritožbo, Sodišču postavilo vprašanje o skladnosti zavrnitve prošnje A s pravom Unije na področju državljanstva in socialne varnosti.

Sodišče je v sodbi, izdani v velikem senatu, potrdilo pravico ekonomsko neaktivnih državljanov Unije, ki prebivajo v državi članici, ki ni država članica njihovega izvora, do vključitve v javni sistem zdravstvenega zavarovanja države članice gostiteljice, da bi bili upravičeni do storitev zdravstvene oskrbe, ki jih financira ta država. Vendar je Sodišče pojasnilo, da pravo Unije ne nalaga obveznosti brezplačne vključitve v ta sistem.

Presoja Sodišča

Sodišče je najprej preverilo, ali se Uredba št. 883/2004 uporablja za storitve zdravstvene oskrbe, kakršne so te v postopku v glavni stvari. Ugotovilo je, da so storitve, ki jih financira država in ki se brez vsakršne individualne in diskrecijske presoje osebnih potreb dodelijo osebam iz kategorij upravičencev, opredeljenih v nacionalni zakonodaji, „dajatve za bolezni“ v smislu člena 3(1)(a) Uredbe št. 883/2004¹. Te storitve tako spadajo na področje uporabe te uredbe, saj niso storitve „socialne in zdravstvene pomoči“, ki so s področja uporabe te uredbe izključene.²

¹ Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 72), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 988/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 (UL 2009, L 284, str. 43).

² Na podlagi člena 3(5)(a) Uredbe št. 883/2004.

Drugič, Sodišče je v bistvu preučilo, ali člen 11(3)(e) Uredbe št. 883/2004 in člen 7(1)(b) Direktive 2004/38³ s tem, da nasprotujeta nacionalni zakonodaji, ki iz pravice do vključitve v javni sistem zdravstvenega zavarovanja države članice gostiteljice – z namenom upravičenosti do zdravstvenih storitev, ki jih financira ta država – izključuje ekonomsko neaktivne državljane Unije, ki so državljani druge države članice, za katere na podlagi člena 11(3)(e) te uredbe velja zakonodaja države članice gostiteljice in ki v skladu s členom 7(1)(b) te direktive uresničujejo svojo pravico do prebivanja na njenem ozemlju.

V zvezi s tem je Sodišče najprej navedlo, da v okviru sistema kolizijskih pravil, vzpostavljenega z Uredbo št. 883/2004,⁴ katerega namen je določiti nacionalno zakonodajo, ki se uporablja za prejemanje dajatev socialne varnosti, **za ekonomsko neaktivne osebe načeloma velja zakonodaja države članice njihovega stalnega prebivališča.**

Nato je poudarilo, da morajo države članice pri določanju pogojev za obstoj pravice do vključitve v sistem socialne varnosti spoštovati veljavne določbe prava Unije. Natančneje, ker so kolizijska pravila iz Uredbe št. 883/2004 zavezujoča za države članice, te ne morejo določiti, v kolikšnem obsegu se uporablja njihova lastna zakonodaja ali zakonodaja druge države članice.

Zato **država članica na podlagi svoje nacionalne zakonodaje ne more zavrni vključitve v svoj javni sistem zdravstvenega zavarovanja državljana Unije**, za katerega se v skladu s členom 11(3)(e) Uredbe št. 883/2004 o določitvi zakonodaje, ki se uporablja, uporablja zakonodaja te države članice.

Sodišče je nazadnje analiziralo vpliv določb Direktive 2004/38, zlasti njenega člena 7(1)(b), na vključitev v sistem socialne varnosti države članice gostiteljice. Iz zadnjenavedene določbe izhaja, da mora imeti ekonomsko neaktiven državljan Unije med celotnim obdobjem prebivanja na ozemlju države članice gostiteljice, ki je daljše od treh mesecev in krajše od petih let, med drugim celovito zavarovalno kritje za primer bolezni zase in za svoje družinske člane, da ne bi postal nesorazmerno breme za javne finance te države članice.

Sodišče je v zvezi z razmerjem med tem pogojem prebivanja, ki je v skladu z Direktivo 2004/38, in obveznostjo vključitve, ki izhaja iz Uredbe št. 883/2004, pojasnilo, da **država članica gostiteljica ekonomsko neaktivnega državljana Unije lahko določi, da dostop do tega sistema ni brezplačen, da se prepreči, da bi ta državljan postal nesorazmerno breme za javne finance navedene države članice.**

Sodišče je namreč menilo, da ima država članica gostiteljica pravico, da za vključitev v svoj javni sistem zdravstvenega zavarovanja ekonomsko neaktivnega državljana Unije, ki prebiva na njenem ozemlju na podlagi člena 7(1)(b) Direktive 2004/38, določi pogoje, kot sta pogoj, da navedeni državljan sklene ali ohrani celotno zasebno zdravstveno zavarovanje, ki navedeni državi članici omogoča, da se ji povrnejo stroški zdravljenja tega državljana, ki so ji nastali, ali pogoj, da navedeni državljan plačuje prispevek v javni sistem zdravstvenega zavarovanja te države članice. V teh okoliščinah mora država članica gostiteljica vseeno zagotoviti spoštovanje načela sorazmernosti in torej to, da navedenemu državljanu ne bi bilo prekomerno oteženo izpolniti takih pogojev.

Sodišče je ugotovilo, da člen 11(3)(e) Uredbe št. 883/2004 v povezavi s členom 7(1)(b) Direktive 2004/38 nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki iz pravice do vključitve v javni sistem zdravstvenega zavarovanja države članice gostiteljice – z namenom upravičenosti do zdravstvenih storitev, ki jih financira ta država – izključuje ekonomsko neaktivne državljane Unije, ki so državljani druge države članice, za katere na podlagi te uredbe velja zakonodaja države članice gostiteljice in ki v skladu s to direktivo uresničujejo svojo pravico do prebivanja na njenem ozemlju.

³ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46).

⁴ Člen 11(3)(e) Uredbe št. 883/2004.

Te določbe pa ne nasprotujejo temu, da vključitev takih državljanov Unije v ta sistem ne bi bila brezplačna, da bi se preprečilo, da bi navedeni državljani postali nesorazmerno breme za javne finance države članice gostiteljice.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793